

Boekverslag Nederlands De passievrucht door Karel Glastra van Loon

Boekverslag door een scholier

6e klas vwo

2952 woorden

8 jaar geleden

★ 10

1 keer beoordeeld

Auteur	Karel Glastra van Loon
Genre	Psychologische roman
Eerste uitgave	1999
Vak	Nederlands

Boekverslag: De Passievrucht

Bibliografische gegevens

Titel:	De Passievrucht
Auteur:	Karel Glastra van Loon
Ondertitel:	-
Jaar van uitgave:	1999
Plaats van uitgave:	Amsterdam
Uitgever:	L. J. Veen
Aantal pagina's:	238

Samenvatting

Armin Minderhout hoort, nadat hij en zijn vriendin Ellen een medisch onderzoek zijn ondergaan, dat hij al heel zijn leven onvruchtbaar is. Hij kan zijn oren niet geloven, hij heeft immers een zoon van dertien jaar oud, Bo. Toch blijkt hij aan het syndroom van Klinefelter te lijden, een aangeboren afwijking van de geslachtschromosomen waardoor zijn sperma geen zaadcellen bevat.

Armin is vastberaden de echte vader van Bo te achterhalen. Zijn toenmalige vriendin, Monica, kan hij het niet meer vragen, zij is reeds tien jaar dood, gestorven aan een hersenvliesontsteking. Allereerst verdenkt hij Robert, een ex-vriend van Monica. Hij blijkt het echter niet te zijn, hij weet niet eens dat Monica al tien jaar dood is.

Vervolgens worden de huisarts en Nico Neerinckx, een vroegere collega van Monica, verdacht. De eerste blijkt van niets te weten. De tweede daarentegen wordt wel erg verdacht als blijkt dat zijn oudste zoon ook Bo heet. Armin is er zeker van dat hij de dader is, maar zwijgt er verder tegen bijna iedereen over, behalve tegen Ellen en Dees, zijn beste vriend.

Als Armin en Bo samen een weekend op Ameland zijn, zegt Armin in een ruzie tegen Bo dat hij zijn vader niet is. Vlak hierna sterft de vader van Armin. Als hij en Dees het huis ontruimen vindt Armin een briefje van Monica aan zijn vader. Er staat: 'ik ben zwanger. Monica.'

Het is nu wel duidelijk wie de echte vader van Bo is. Thuisgekomen geeft Ellen hem een brief van Monica aan Bo. Hierin legt ze aan hem uit wie zijn vader is. Het blijkt nu dat Armin en Bo halfbroers zijn. De tweede verhaallijn loopt tussen de eerste door. Deze vertelt het leven van Armin met Monica voor haar dood. Armin verteld hoe ze hun zoontje Bo kregen en hem opvoedden. Ook vertelt hij van haar dood en de eerste weken daarna.

Analyse

1. Titel, ondertitel en motto

Titel: De passievrucht. Nergens in het boek kom je dit woord tegen, maar het slaat op de baby die groeide in Monika's buik. Armin vraagt zich af of deze 'vrucht' uit passie is geboren of niet. Bo is dus eigenlijk die passievrucht.

Motto: From the start
                      Most every heart
                      That's ever broken
                      Was because
                      There always was
                      A man to blame

(Dolly Parton, 'It Wasn't God Who Made Honkytonk Angels')

Dit motto zegt dat er altijd een man is die harten breekt. In dit verhaal is dat 'de dader', de biologische vader van Bo.

1. Thema, motieven en idee

Het thema van dit boek is de relatie vader en zoon, de dood van een geliefde en queestemotief (de zoektocht van de hoofdpersoon naar, voor dit verhaal, de waarheid).

Ik denk dat het idee van dit boek ligt bij de kloof tussen waarheid en leugens. De waarheid kan zo ineens omslaan in 1 grote leugen en ik denk dat de schrijver dat probeert duidelijk te maken in dit boek. Een motief zou het 'Vatersuchermotiv' kunnen zijn. Alleen is deze roman er dan een variatie op, het werkelijke 'Vatersuchmotiv' komt hier niet in terug. Armin zoekt in het boek de vader van zijn vermeende zoon, niet naar zijn eigen vader.

1. Opbouw

Er is in het boek geen proloog of epiloog. Het boek is verdeeld in 45 hoofdstukken. De hoofdstukken hebben een titel, namelijk het getal van het hoofdstuk maar dan uitgeschreven in letters: Een, Twee, etc. Er valt dus eigenlijk niets op. Er zijn geen eigenaardigheden aan de typografie. Titels van boeken en songteksten zijn wel vaak cursief gezet. Het boek is zo opgebouwd dat je het ene hoofdstuk weet wat er op dit moment gebeurt, en het volgende hoofdstuk is weer een herinnering. Soms kan dit verwarrend zijn, omdat het soms even puzzelen is wanneer het heeft plaatsgevonden. Daardoor krijg je ook verschillen in werkwoord tijden, de 'nu'-hoofdstukken zijn in de tegenwoordige tijd geschreven, de 'vroeger'-hoofdstukken zijn in de verleden tijd of voltooid verleden/tegenwoordige tijd geschreven. Er zijn ook veel beschrijvingen van gevoelens in het boek. Dialogen vind je daardoor minder in het boek.

1. Personages

Armin Minderhout is dertig jaar oud. Van beroep is corrector bij een wetenschappelijke uitgeverij, waardoor hij erg veel verstand heeft van de wetenschap. Het is hierdoor niet gek dat hij een groot liefhebber is van biochemische weetjes.

Door herinneringen die Armin in zijn gedachten oproept leer je hem steeds beter kennen. Je ziet de wereld oor zijn ogen, voorzien van zijn commentaar.

Armin is erg tot zichzelf gekeerd en trekt zich weinig aan van anderen. Zo volgt hij de adviezen van zijn grote vriend en collega Dees slechts zelden op. Hij heeft een grote liefde voor de natuur en voor de mensen die hem dierbaar zijn. Armin kijkt positief tegen het leven aan en is heel warm van karakter. Erik Aldenbos is een naam die Armin zichzelf heeft gegeven als hij naar Anke Neerinckx gaat. Hij wil met haar praten zonder dat haar man, die Armin heeft gekend, erachter kan komen wie hij werkelijk is. Vandaar dat hij 'undercover' gaat en zichzelf Erik noemt.

Bo is de vermeende zoon van Armin en Monika. Tot op het einde van het boek is het niet duidelijk wie zijn biologische vader is. Bo is rond de dertien jaar oud als het verhaal speelt, maar hij wordt in het verleden ook veel genoemd. Dan gaat het over de Bo van vlak voor Monika's dood en vanaf dat hij ongeveer drie jaar oud was

Bo zegt in het boek niet veel, wat niet verwonderlijk is, want hij is nog een kind. Hij heeft een sterke band met zijn 'vader' Armin. Ze gaan vaak vissen en bezoeken regelmatig de Waddeneilanden. Ook Bo is erg in de natuur geïnteresseerd en doet fanatiek mee met de hobby van zijn 'vader', het bestuderen van vogels. Op zijn veertiende krijgt Bo voor het eerst een vriendinnetje.

Monika was de vroegere vriendin van Armin. Zij was erg spontaan en hield veel van haar vriend. Ze was erg gehecht aan uitspraken die uit het hart kwamen. Op een dag, toen Monika met de vader van Armin het huis aan het verven was, bedroog ze Armin met zijn eigen vader. Het gebeurde slechts één keer, maar het was gelijk raak. Hierdoor werd ze zwanger van Bo. Ze stierf aan een hersenvliesontsteking, in het boek tien jaar geleden (toen Bo dus nog maar drie jaar oud was). Hierdoor rust de zorg voor Bo van de ene op de andere dag geheel op Armin's schouders. Monika blijft het hele boek door een raadselachtig personage, omdat Armin zo verliefd is dat hij niets dan goeds over haar te zeggen heeft. Zelfs als hij erachter is gekomen dat zij haar zoon heeft laten verwekken door zijn vader

Ellen is de tegenwoordige vriendin van Armin. Ze was vroeger een collega en de beste vriendin van Monika, toen Armin nog wat met Monika had. Ellen heeft Armin in zijn rouwperiode om Monika gered, een periode waarin hij veel dronk, en 's nachts altijd op stap was. Zij helpt Armin nu met het opvoeden van Bo.

Dees is de beste vriend van Armin. Armin vertelt hem alle avonturen die hij beleeft in de zoektocht naar de biologische vader van Bo. Dees is vastbesloten de evolutietheorie van Darwin omver te werpen en houdt Armin op de hoogte van zijn kritiek op deze theorie. Juist doordat hij de beste vriend van Armin is (en je het boek door Armin zijn ogen leest) speelt Dees een sympathieke rol in het boek.

1. Perspectief

Dit boek wordt verteld vanuit de ik-perspectief. Je ziet zo de visie van Armin op gebeurtenissen en ook vaak theorieën. Dit heeft ook als effect dat je met hem meeleeft en zijn gevoelens ervaart. Er is een persoonlijk perspectief, de schrijver vertelt het verhaal vanuit zichzelf. Er zijn geen wisselende perspectieven, de schrijver vertelt het hele verhaal vanuit 'ik'.

1. Historische tijd, tijdsduur en tijdsverloop

Het verhaal speelt zich rond de moderne tijd af, ongeveer rond het jaar 2000. Het is niet gebonden aan een gebeurtenis in het verleden en er zijn moderne gebruiksvoorwerpen. Ook zijn ze al ver qua chemieonderzoeken. De tijd waarin het verhaal zich afspeelt zou misschien alleen van invloed zijn op onderzoeksresultaten die in het verhaal worden beschreven, voor de rest niet. Het verhaal duurt ongeveer enkele maanden, maar met Armin zijn gedachten erbij, kom je toch gauw op een jaar of 15. Er zijn geen opvallende vertragingen of versnelling in het boek. Het wordt in grote lijnen wel chronologisch verteld, maar ongeveer om het hoofdstuk is er een terugblik naar het verleden.

Dit is nodig omdat je anders het volgende hoofdstuk niet zou snappen.

1. Plaats en ruimte

Het verhaal speelt zich af in Nederland, voornamelijk in de woonplaats van Armin en Bo: Amsterdam. Ook spelen zich delen van het verhaal af op Ameland en andere plaatsen waar ze heen gaan.

Deze plaatsen zijn niet erg van belang voor het verhaal zelf.

1. Genre

Het genre van dit boek is een psychologische roman.

1. Literaire stroming

Mening

Ik heb dit boek met veel plezier uitgelezen. Ik wou zelf een wat minder psychologisch boek lezen, maar het moest natuurlijk wel literatuur blijven. Dit boek is een goede keus geweest. Er worden wel gedachten besproken, en het boek wordt besproken vanuit de personale perspectief, maar toch gebeurt er veel in het boek. Het is ontzettend meeslepend, je wil echt weten wie 'de dader' is en hoe de hoofdpersoon ermee om zal gaan. Het is ook interessant om te zien hoe de hoe de hoofdpersoon verandert, maar niet alleen de hoofdpersoon. Ook Bo verandert, en die veranderingen zijn meestal verrassend. Dat vind ik ontzettend knap aan dit boek, hoe slim je ook bent, niemand zal verwachten wat er gaat gebeuren. Dat maakt het boek zeker toegankelijk voor alle soorten lezers. Het is een verhaal dat mensen zelf kunnen meemaken, dat maakt het ook spannend. Al met al ben ik erg enthousiast dat ik dit boek heb gelezen. Ik ga zeker meer van hem lezen!

Verdiepingsopdracht

1. Analyseer en beoordeel een uitvoerige recensie. Geef aan met welke oordelen en analyses je het eens of oneens bent en beargumenteer je standpunten.

Passievrucht van Karel

Glastra van Loon

De naam Karel Glastra van Loon zei me niets en toen ik zijn roman *De passievrucht* in handen kreeg, dacht ik eerst dat ik met een literair debuut van doen had. De achterflap leerde anders. In 1997 blijkt Glastra van Loon de verhalenbundel *Vannacht is de wereld gek geworden* te hebben geschreven, waarvoor hij zelfs de *Rabobank Lenteprijs* kreeg. Die bundel heb ik niet gelezen en eerlijk gezegd dacht ik dat de Rabobank Lenteprijs een prijs was voor weermannen of tuinarchitecten. Maar dat is niet zo. De Rabobank Lenteprijs is een literatuurprijs, groot vijfduizend gulden.

Toch bleek ik wel degelijk iets van Karel Glastra van Loon gelezen te hebben. In mijn boekenkast staat *Herman, de biografie van een genetisch gemanipuleerde stier*, een journalistiek werkje dat Glastra van Loon samen met de journaliste Karin Kuiper heeft geschreven. Het geeft een handig overzicht van al het gemanipuleer rond de gemanipuleerde stier, maar enige literaire aspiratie spreekt er niet uit. Het is typisch zo'n boekje waarmee freelance journalisten op een eerbare manier nog

wat trachten bij te verdienen.

Het is altijd gevaarlijk wanneer een journalist de literaire boer op gaat. Meestal is hoon zijn deel. Een volkswijsheid zegt dat iedere journalist tenminste tien romans in zijn la heeft liggen, die zo slecht zijn dat geen enkele uitgever ze wil uitgeven. In Amerika staat het grensgebied tussen literatuur en journalistiek voor iedereen open, maar in Nederland zijn er nogal wat literaire veldwachters die de grens strak afbakenen.

Van al deze overwegingen heeft Karel Glastra van Loon zich niets aangetrokken. Hij heeft een puur literair werk geschreven, waarvan eigenlijk alleen de laatste twee pagina's herinneren aan zijn non-fictie werkzaamheden. Die laatste twee pagina's bevatten een verantwoording en een woord van dank. Volgens wat ik nu maar even het Adriaan van Dis-complex noem, wordt elk citaat daarin verantwoord, zodat er straks geen nare beschuldiging van plagiaat kan komen. En alsof het een proefschrift betreft, bedankt de auteur ook nog zo'n beetje zijn hele kennissenkring, alsmede ook Karin "met wie ik urenlang boomde". Dat alles is natuurlijk erg sympathiek, maar het ook doet een beetje knullig aan.

Het is meteen ook de enige knulligheid in deze roman, want *De passievrucht* is een klein meesterwerk. Lezers van deze recensies weten dat ik een dergelijk woord niet snel gebruik, maar *De passievrucht* is van het begin tot het eind een meeslepend boek. Het spannend, geestig en het gaat over een opmerkelijk geval dat waar gebeurd kan zijn en vermoedelijk ook waar gebeurd is. Ik vond het zelfs een bijzonder opwekkend boek, waarin de schrijver aan het slot ook nog het allerzwartste scenario weet te vermijden, zonder dat hij sentimenteel wordt. Wat mij betreft mag *De passievrucht* zo genomineerd worden voor een prijs met wat meer gewicht dan de *Rabobank-vlinders-in-je-buik-prijs*. Nu de jury van de *Libris-prijs* dit jaar een zwakke Mulisch en een wezenloze Nootboom heeft voorgedragen, zou ze zich het komend jaar kunnen revancheren met *De passievrucht*.

Anders dan in zijn boek over de stier Herman gaat *De passievrucht* niet over genetisch manipulatie, maar speelt afstamming wel een grote rol. De hoofdpersoon woont samen met een zijn vriendin Ellen en zijn zoon Bo, die hij heeft meegenomen uit een voorgaande verhouding. Die voorgaande verhouding werd beëindigd omdat Monika, de moeder van zijn kind, plotseling kwam te overlijden. Ook Ellen wil een kind, maar helaas wil dat niet lukken.

De roman begint met een scène in het ziekenhuis, waarin de hoofdpersoon te horen krijgt dat hij degene is, althans zijn zaad, die verantwoordelijk is voor het uitblijven van nageslacht. Hij lijdt aan het syndroom van Klinefelter, een afwijking aan de chromosomen die hij bij zijn geboorte heeft meegekregen. Dat betekent dat hij zijn hele leven al onvruchtbaar is en dat zijn zoon Bo daarom ook niet van hem kan zijn.

Die openingsscène is met veel vaart en humor geschreven en zet onmiddellijk de toon van het boek. Vanaf dat moment ligt niet alleen het leven van de hoofdpersoon in scherven, maar natuurlijk ook dat van zijn zoon Bo, al weet die nog van niks. Alleen Ellen blijft opmerkelijk koel onder de dramatische omstandigheden en de lezer zal later begrijpen waarom.

Het knappe van *De passievrucht* is dat het met veel psychologisch inzicht is geschreven. De hoofdpersoon doet steeds wat ik in zo'n situatie ook zou hebben gedaan - tenminste dat vermoed ik. Hij laat zijn zoon, die inmiddels "zijn

zoon" is geworden, voorlopig in het onwetende, maar wel gaat hij op zoek naar de echte vader, ook wel "de dader" genoemd. Daarvoor moet hij zijn geheugen pijnigen met

de onaangename vraag: met wie is Monika indertijd allemaal vreemd geweest?

Het oplossen van dit raadsel brengt hem bij een hele reeks van potentiële vaders, die natuurlijk ook niet zitten te wachten op het goede nieuws. Het is een zoektocht die Glastra van Loon laat zien als een rasschrijver. Telkens komt de hoofdpersoon voor nieuwe verassingen te staan, maar tot aan de pointe aan het slot, lijken die zo natuurlijk voort te vloeien uit de gebeurtenissen dat het verloop aannemelijk blijft. Een fraaie wending krijgt het verhaal als de hoofdpersoon meent de echte vader gevonden te hebben. Lang draait hij erom heen, hij probeert zelfs nog even de vrouw van de vermeende vader te verleiden - overigens vooral in zijn fantasie - maar tenslotte laat hij zich overtuigen tot het inzicht dat niemand gebaat zou zijn bij de waarheid. Het huwelijk van de echte vader zou er

door verwoest worden, en zoon Bo zou ook niet geholpen zijn met de harde feiten.

Dat de vermeende vader later helemaal niet de vader blijkt te zijn en dat nieuwe onthullingen hem te wachten staan, weet de hoofdpersoon op dat moment nog niet. Hij weet ook nog niet dat Ellen alles al weet. Hoe De passievrucht afloopt, lijkt mij nu verder iets dat de lezer zelf maar moet uitvinden. Karel Glastra van Loon is volgens de flaptekst van 1962 en hij moet 36 of 37 zijn. Of je zou iemand nog een jong schrijver moet noemen, weet ik niet. Nabokov had op die leeftijd al een oeuvre op zijn naam staan. Maar kennelijk is het in Nederland mogelijk om je buiten de gevestigde paden om te ontwikkelen tot een volwassen schrijver. Dat is in zekere zin ook geruststelling. Glastra van Loon laat ook zien dat de journalistiek niet per se een kerkhof behoeft te zijn voor literaire ambities. In De passievrucht wordt nogal wat genetische kennis aangedragen, die Glastra

van Loon tijdens zijn journalistieke werkzaamheden moet hebben opgedaan.

Vanzelfsprekend zal ik nu spoedig ook *Vannacht is de wereld gek geworden* gaan lezen. Ik ben al drie boekhandels afgeweest, maar daar hadden zij het niet. Ik blijf zoeken.

Zo'n Rabobank lenteprijs kreeg je natuurlijk niet voor niets.

HPDe Tijd, 19 april 1999 © Max Pam

Commentaar op deze recensie:

Ik vind deze recensie erg goed. Het geeft feiten en goede argumenten weer. De recensent begint met een beeld die hij bij deze schrijver heeft, vervolgens bespreekt hij in het kort nog de prijzen.

Daarna begint hij met zijn mening. Hij geeft aan dat hij het een meesterwerk vind en dat hij dat niet snel van een boek vind. Het heeft spanning en het kan echt gebeurd zijn. Dit zijn goede argumenten waarom hij het een meesterwerk vind. Hij vind dat de schrijver van dit boek zeker nog een prijs verdient.

Daarna vertelt hij in het kort waar het boek over gaat. Hij geeft aan dat hij de openingsscène toonaangevend vind en ook voor andere scènes en gebeurtenissen in het boek geeft hij aan wat hij ervan vind.

Ik ben het zeker eens met deze recensent. Het is verrast en meeslepend, spannend en niet voorspelbaar. De manier van schrijven is toegankelijk, dat geeft deze recensent ook aan. De recensent sluit af met het feit dat hij zeker nu een ander boek van hem zal gaan lezen en dat is ook hoe ik erover denk.